

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 5. jutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani in upravništvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravništvo je v Frančiškanski ulici 8. Opolisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravništvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Koroški Slovenci izumirajo!

Včerajšnji „Slovenec“ priobčuje pod tem zaglavjem prvi rezultat ljudskega štetja na Koroškem. V Krivi Vrbi so našli prebivalcev 816 (l. 1809 : 686, l. 1900 : 756); od teh Nemcev 752 (l. 1890 : 457, l. 1900 : 581), Slovencev 50 (l. 1890 : 226, l. 1900 : 170). Tako strašno so nas decimiral! Če so povsodi tako delali, nas naštejejo komaj eno tretjino kakor leta 1900, torej le 30.000! In to se godi v državi z ustavo! Tako se ne godi zdaj niti več pod turškim režimom v Armeniji! Tako in enako se hujuje včerajšnji „Slovenec“ nad vlado.

Opravičeno se Slovenci hujujejo in jeze nad germanizacijo, ki jo uganjajo z nasilstvom pri ljudskem štetju Nemci. Ne samo na Koroškem, po celem Slovenskem tako delajo vladne oblasti z nami kakor, da bi Slovenci bili res samo za to tu, da pomagajo večati število svojih narodnih nasprotnikov.

Pred desetimi, pred dvajsetimi leti nas Nemci niso tako decimiral, dasi takrat nismo imeli na Slovenskem vsemogočne „Vseslovenske ljudske stranke“. Ker je nemška premoč v Avstriji že desetletja skoraj vedno enaka in nasilna je iskati vzrok, da podaja ljudsko štetje tako žalostne rezultate za Slovence, v vodstvu ene politične stranke, ki ima danes na Slovenskem vso moč in tudi vso odgovornost za vse krivice, ki se prizadejajo slovenskemu narodu. Dvoje je mogoče: ali je S. L. S. zanič, brez vpliva in moči, ali pa S. L. S. ne porablja svojega vpliva za narodne interese.

Da bi klerikalna stranka bila brez vpliva, brez moči, o tem ni govora; kajti specializirani na Kranjskem gospodujejo klerikalci kakor se ravno njim zljubi. Kranjska deželna vlada ne stori proti volji klerikalcev ničesar, njim na ljubo vse!

Druge pa so smeri slovenske politike odkar se je posrečilo zanesti dr. Mahničev med naš narod ljuljko klerikalizma.

Izza dobrih taborov so se naši politiki borili edinole za narodne svetinje in lepšo bodočnost slovenskega naroda. Vseslovenska, narodna je bila njihova politika. Odkar pa so začeli klerikalci dobivati v politiki moč in odločilno besedo, osirotela je naša narodna politika in klerikalci se bore edinole za brezdomovinski klerikalizem po starem načelu: Rajše nemškutarja kot naprednega Slovence!

Če se torej ožijo meje našega ozemlja, če se krči število pripadnikov našega naroda rapidno od tistega časa, ko je zavladal v slovenski politiki Mahničev duh, nimamo za to nikogar drugega na odgovor klicati kakor slovensko klerikalno stranko, ki vporablja ves svoj pliv v to, da ojačuje le sebe in ki je narodna le toliko kolikor njej kaže in le toliko, da lahko zlorablja slovensko in slo-

vansko ime pri zasledovanju postranskih, velikokrat tudi protinarnodnih ciljev.

Pri svoji politiki pa so klerikalci združeni z Nemci, na Goriškem z Italijani ter direktno in indirektno pospešujejo nemške in laške interese na slovenski zemlji.

Nešteto dokazov za to, so klerikalci že doprinesli.

Zato pa je vsaka črka, ki jo klerikalni listi o narodnosti napišejo, laž, vsaka beseda, ki jo izpregovore klerikalni politiki v prilog slovenskega naroda, laž.

Nesramen je včerajšnji „Slovenec“, ki slepi koroške Slovence s tem, da piše proti baronu Heineu radi ljudskega štetja. Naj bi raje povedal, da so klerikalci na Dunaju zatajili koroške brate. Ako bi imela slovensko državnozborska delegacija kaj smisla za narodno stvar in kaj narodne časti v sebi, bi morala z vso odločnostjo zahtevati takojšno popravilo in revizijo ljudskega štetja na Koroškem in drugod, kjer so se zgodile Slovincem krivice. A naši klerikalci niso tega ne le zahtevali, marveč so pritisk Nemcev pri ljudskem štetju še izrabili zato, da so izsilili od vlade koncesije za se in za svojo stranko. Kakor za Kristusov plašč so naši klerikalci pred otvoritvijo državnega zbora vadili za koroške Slovence.

Mesto, da bi „Slovenski klub“ zavzel napram vladi skrajno opozicijsko stališče, dokler bi vlada ne odpravila krivic pri ljudskem štetju na Slovenskem, se je dr. Krek pri seji „Slovenskega kluba“ zavzemal za politiko proste roke, ki ne pomeni drugega, kakor, da bo stranka vlado podpirala. Dr. Krek sam je dejal: „Ni izključeno, da bi pod gotovimi pogoji glasovali za državne potrebe“.

Hinavščina in grda podlost je, če se upa včerajšnji „Slovenec“ pisati, da se ne gode niti v Armeniji pod turškim jarmom take stvari kot v naši državi z ustavo pod ono vlado, ki jo podpirajo naši klerikalci sami.

Koroški Slovenci res izumirajo. A še pozni rodovi bodo govorili, da so naši bratje onstran Karavank na umeten način izumirali takrat, ko je imela na slovenski zemlji vsa oblast in vso odgovornost v rokah „Vseslovenske ljudske stranke“. Poznim rodovom v večem spomin bodo govorile številke Slovencev letošnjega ljudskega štetja, da je zakrivilo tisoče novih slovenskih grobov brezdomovinsko izdajstvo sebičnih klerikalcev.

Slovenski jug.

Sklepi „Lade“ v Beogradu. Na konferenci jugoslovanskih umetnikov, ki so, kakor smo že poročali, zborovali preteklo nedeljo v hotelu „Moskva“ v Beogradu, so bili sprejeti sledeči predlogi: 1.) Da se otvori v prvi četrti l. 1912 jugoslovanska razstava v Beogradu, v jeseni tega leta pa v Sofiji. 2.) Jugoslovansko društvo „La-

da“ se udeleži razstave v Rimu leta 1913. 3.) L. 1914. sodeluje na veslovenski razstavi v Pragi in 4.) Da priredi društvo vsako leto eno jugoslovansko razstavo in sicer pride po Beogradu in Sofiji v prvi vrsti v pošte Cetinje. Za tekoče leto, t. j. do prihodnje konference, ki se bo vršila ob prihodnji beograjske razstave, je bil izvoljen predsednikom zveze g. Uroš Predić. Zvečer je bil na čast gostom, med katerimi je bilo 12 bolgarskih, 6 hrvaških in 2 slovenska umetnika, v „Moskvi“ sijajen banket.

Potovanje kralja Petra v Rim. Srbska vlada je dobila od srbskega poslanika v Parizu, dra Vesniča obvestilo, da se mora potovanje kralja Petra v Pariz odložiti. Po najnovejših poročilih kralj Peter ne bo obiskal predsednika francoske republike Fallièresa na svojem povratku iz Rima, kakor je bilo poprej odredeno, ampak šele meseca maja t. l.

Odstop srbskega ministerskega predsednika Pašića. Kakor poročajo „Beografske Novine“, je nekdašnji prijazen evropska država nasvetovala Srbiji, naj odstopi sedanji ministerski predsednik Nikola Pašić, ker je baje le on vzrok, da niso prijateljske in bratske razmere med Srbijo in Črno gorjo take, kakor bi morale biti. Priobčujemo to vest z vso rezervno.

Konflikt med bosenskim sabrom in vlado. Glasovi o nekakem sporazumu med bosensko vlado in saborskim poslanci, so se sedaj izkazali kot popolnoma neresnični. Na zadnji konferenci med vlado in poslanci so sicer poslanci muslimanskega in hrvaškega kluba v resnici podali adlatu Benku izjavo, da so prepričani, da bo vlada predložila cesarju v sankcijo zakonske predloge, katere je sprejel sabor, nikakor pa tega niso storili. Srbski poslanci odločno vstrajajo pri svojih zahtevah in so se tudi nasproti civilnemu adlatu izrazili, da nimajo vsled dosedanjih skušenj, nobene zaupanja v vlado. Vladne obljube so bile in tudi bodo vedno samo obljube. In da Srbi to svoje stališče natančno razjasnijo vsakomur, zato so že pričeli s tehnično obstrukcijo v proračunskem odseku. Zlasti povdarjajo, da nimajo nikakega zaupanja do bosenskega ministra Buriana, ker izvršuje vlada le njegovo voljo. V sled tega je konflikt med vlado in sabrom neizogiben.

Dohodki srbskih železnic. Srbi je imela meseca novembra l. 1909. od državnih železnic čistih dohodkov skupno 953.638 kron, t. j. od kilometra 1589 kron. Meseca novembra 1910 pa so znašali dohodki že 1.218.369 K, od km 1751 K. Od januarja do decembra 1909 so znašali skupni dohodki 11.027.605 kron, od januarja do decembra 1910 pa 14.350.311 K. Torej so se dohodki nasproti lanskemu letu povišali za 3.323.706 kren.

Bosenski socijalisti za agrarno vprašanje in ustavno svobodo. Preteklo nedeljo so imeli bosensko-hercegovinski socijalisti v Sarajevu velik shod, katerega se je udeležilo tudi

par tisoč ljudi. Poleg popolnoma strankarskih vprašanj se je razpravljalo tudi o vevlašnem agrarnem vprašanju in politični svobodi. Na shodu je bila sprejeta resolucija, iz katere se jasno vidi, kake socialne ekonomske razmere vladajo v anektiranih deželah. Vse vladne obljube so bile navadna gola laž. „Rešitev agrarnega vprašanja“, pravi resolucija, „pričakuje večina bosensko-hercegovinskega naroda z vso nestrpnostjo. Od rešitve tega vprašanja so odvisni interesi tisočih kmečkih rodbin. Današnje fevdalne vezi so bosenski narod tako umorile, da ne more niti ekonomsko, niti politično, niti kulturno napredovati. In zato je treba odpraviti ta fevdalni položaj. V to svrhu naj vlada obligatno odkupi kmete, ne da bi isti morali potem vračati posojilo.“ — Druga resolucija osvetljuje faktično stanje ustavne svobode, katero so „merodajni krogi“ ob priliki podelitve ustave tako zelo hvalili. Resolucija naglašja, da je vse delovanje sabora brezpomembno za narod. Sabor faktično nima nikakih pravic, narod ni dobil nikake politične svobode. Zato pozivlja shod vse narodne poslance, naj vprabijo vsa sredstva, ki so jim na razpolago, da tako prisilijo vlado na izpremembo današnje in uvedbo moderne demokratske ustave. V dosego tega naj zlasti ne votirajo proračuna.

Splošni pregled.

Štiridesetletnica nemškega cesarstva je dala vsem listom priliko, da so pisali o uspehih Nemčije v dobi zadnjih 40 let. Dočim se vobče priznava, da se vsi nemški nameni, ki jih je postavil kancler Bismarck, niso uresničili, se vendar ne da tajiti, da je vzrastel upliv Nemčije na celini. Dr. Dillon, ki vestno zasleduje vse dogodke v evropski politiki je napisal v „Contemporary Review“ članek o uspehih germanizacije v Evropi, kjer pravi: Nemčija in Avstrija, se smatra od aneksije sem za eno državno telo. Zbližanje Nemčije in Rusije pa ni odkrito. Leta in leta že polni Nemčija rusko zemljo s svojimi kolonisti. Rusija ima sicer zakon, ki je obremen pred vsem proti Poljakom, in določuje, da skoraj v 20 ruskih zapadnih kolonijah tujec ne more postati posestnik ruske zemlje. Ta zakon pa ne brani nemško naseljevanje in dovoljuje Nemcem, da postanejo ruski podaniki, ne da bi s tem prestali biti nemški državljani. V treh gubernijah na nemško-ruski meji je do 100.000 nemških kolonistov. V Volinski guberniji spada 12 del ozemlja Nemcem. Nemci iz Nemčije skrbje za to, da med temi kolonisti ne izgine narodna nemška zavest. Tako je bila zbirka nemških pesni na povelje nemškega cesarja razposlana nemškimi konzulatom, pevskim društvom in raznim drugim nemškim društvom v Rusiji, na Poljskem in drugod. Pastor Pahls je v varšavski guberniji ustanovil društvo za propagiranje nemške misli v rusko-poljskih

pokrajinah. V zapadno ruskih mestih se ustanavljajo nemški strelski klubi, ki v uniformah, oboroženi s puškami prepevajoč pangermanske pesmi, hodijo po mestnih ulicah. Nemške banke dajejo nemškim kolonistom posojila, da kupujejo rusko zemljo, pod zelo ugodnimi pogoji, celo po 2% in uspehi kažejo, da bo denar dobro naložen. Nemci ustanavljajo povsod svoje šole, prireajo razne patriotske slavnosti in monopolizirajo trgovske informacije. In to ne samo v Rusiji. — Ko je bil dr. Dillon v Madridu so tam svečano otvorili nemško srednjo šolo pod protektoratom španskega naučnega ministra. V Braziliji so nemške šole in mnogo nemških časopisov. V Turčiji in v Mali Aziji je nemška propaganda, v Belgiji se čutijo Nemci kakor doma, v Antverpenu je nemški kapital in nemška trgovina. Podobno piše Battine o nemških uspehih na Nizozemskem, v angleških kolonijah, v Južni Ameriki in tudi na francoskih tleh. Posebno Turčija miha Nemce. Turška armada ima nemške oficirje za instruktorje. Turčija kupuje nemške ladje, izposoja si v Nemčiji denar pod ugodnimi pogoji. Carigrad in druga nemška mesta kar mrgole nemških bankirjev in trgovcev in razne židovske podjetnike radi proglašajo za nemške podložnike. V nemških rokah so banke, železnice, ladje in trgovina. Tako pišejo o nemških uspehih angleški politiki, ki s pozornimi očmi zasledujejo razvoj Nemčije.

Minister Pichon je izjavil glede rusko-angleške zveze sledeče: Očitno se mi je, da sem se pridružil rusko-angleški zvezi, ki baje namerava razdeliti Perzijo. Ta zveza ni nikdar imela tega namena, nasprotno bo uničila oni avtagonizem, ki bi lahko prejel ali silel imel za posledico delitev Perzije. Ta zveza je ena najbolj koristnih, kar jih je bilo v zadnji dobi. Ako bi se bile za časa aneksije Bosne in Hercegovine pojavile iz perzijskih razmer kake homatije, potem bi videli, kake velike težkoče bi bile lahko iz tega nastale. Kar se tiče Turčije, se bomo izogibali vseh političnih komplikacij na ta način, da bomo v vprašanji, ki bi nas lahko ločili, iskali rešitve na gospodarskem polju.

Obenem s kronanjem angleškega kralja bo nastala na Angleškem velika stavka vseh delavcev, ki delajo v ladjedelnicah in v pristanih. Iz delavskih krogov se sicer trdi, da je le slučaj, da bo nastala stavka obenem s kronanjem in da delavci nikakor ne nameravajo motiti kraljevskih svečanosti. Stavka je po sedanjih razmerah neizogibna. Vsi plani so že gotovi. Stavka se bo začela tekoma 24 ur v vseh angleških, ameriških in nemških pristanih. Delavci so vsled razmer primorani nastopiti to pot.

Železničarska stavka na Portugalskem je končana. Dosegel se je kompromis med delavstvom in vlado s tem, da se je obljubilo 5% zvišanje plače. Del delavcev še ni sprejel teh pogojev, vendar to ne moti promet. Da se je stavka končala, je za-

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[220]

„Ti si Rosa!“ je nadaljeval z bridkim ječanjem. Ti si tista, ki sem jo zapustil! Ti si mati mojega otroka! Oh... zdaj razumem!... Zdaj razumem!...“

„Mati Lukrecije in Cezarja!“ je povzela Rosa. „Žena Rodriga Borgia!“ To pot si govoril resnico...“

„Usmiljenje, Rosa!“ Toliko si me ljubila... ti me ljubiš še zdaj!...“

„Usmiljenje me prosiš!... Brezumnje!... Ali veš, koliko sem pretrpela zaradi tebe?... Ali veš, da me je dala moja hči Lukrecija vreči iz svoje palače kakor beračico?... Ali veš, da mi je ukazal moj sin Cezar pretiti s palico?... Da, ljubila sem te! Oboževala sem te!...“

„V imenu te ljubezni — milost! Usmiljenje imej!...“

„Kdo govori o usmiljenju!“ je kriknila Rosa. „Kdo pa je imel usmiljenje z menoj?... Kdo je prišel otirat solze, ki so me skelele v očeh dolgih trideset let?... Rodrigo, poslušaj!...“

„Milost! Usmiljenje!“ je ponovil Rodrigo, udarjaje s čelom po tleh, da mu je curčala kri po obrazu.

Glas mu je prihajal šibkejši. Mrtvaški mraz se je bil polastil rok do rame. To je bil zdaj le še život brez udov, ki je trepetal v grozotah smrti in v deliriju strašne slike svoje preteklosti, ki je vstajala pred njim ob zadaji uri.

„Milost! Usmiljenje!“ je rohnela Rosa Vanozzo. „On si upa izgovarjati te besede! Zaradi njega sta mi umrla oče in mati od sramote!... Zaradi njega je kapljalo za kapljjo izkravalo moje ljubeče srce!... Zaradi njega sem izpraznila najhujše trpljenje, ki ga more okusiti duša ženske, ki je rodila otroka!... Kot dekle sem jokala zaradi

njega!... Kot ženska sem zaradi njega umirala za živih dni!... Kot mati sem bila križana zaradi njega!... Zato umri, Rodrigo moj!... Umri, prokleti!... Umri s to strašno mislijo, da sta te umorila tvoja lastna otroka!“

Borgia je s poslednjim naporom svojih moči privzdignil glavo. Njegove ustnice so se zganile.

„Prokleta!... Prokleta!... bodi!“

„Umri prokleti!...“ je turobno ponovila Rosa Vanozzo.

Stari Borgia se je iztegnil v smrtnem krču. Nato so se mu ustnice pokrile s penami. Hripavo in strašno je zakričal; po tem kriklu so mu ostala usta odprta, črte obraza izkrivljene, oči zavite... Aleksander Borgia je bil izdihnil!...

Nekaj trenutkov je Rosa Vanozzo srepro gledala nanj. Mrmrala je zmedene besede. Njen pogled je postajal steklen, v možganih je slišala nekaj kakor zamolklo pokanje... Čuden in globok preobrat se je godil v njeni duši. Z brezumnim pogledom se je ozrla naokrog... Naenkrat pa se je vzravnala.

„Kdo je dejal, da je Rodrigo mrtev?“ je zamrmrala gluho. „Rodrigo moj ljubljani... ti živiš!... Ti me ljubiš!... Ti me pričakuješ!... Rodrigo!... Kmalu se združiva na veke!... Pričaj me!... Glej, že odhajam za teboj!...“

Prekoračila je sosednjo sobo, prehodila hodnik, napolnjen z dimom, ter se napotila po napoli žarečih stopnicah navzdol, dočim je kroginkrog nje šumel in bobnel požar. Prehodila je dvorišče, dospela na skale, spustila se na breg. Ali je zapazila, da stopa v vodo?...

Rosa Vanozzo je šla naravnost, v enomer dalje. Morje ji je kmalu segalo do ramen... šla je naprej... samo glava ji je bila še nad vodo... V daljavi, na morju, ki so ga žarko razsvetljevali odsevi požara, so se ji oči s poslednjim pogledom oprijele barke, ki jo je gnal veter lahkotno in bistro proti Italiji... Na krmilu ladje je stalo dvoje tesno objetih postav... Ragastens in Primavera,

pijana radosti in ljubezni!... To je bilo zadnje, kar je videla Rosa Vanozzo.

Zagrabil jo je morski val, podrl jo in jo potegnil s seboj... Zaklicala je:

„Čakaj me... Rodrigo!... Ljubljani moj... Tukaj sem... Ah, kako te ljubim!...“

Val jo je zagnil.

Izginila je za zmirom...

Sklep.

Na montefortskem vrtu.

Tri leta so minila po teh dogodkih. V Montefortu smo, na prostranem, velikolepnem vrtu palače grofov Alma.

Mlačen poletni večer je nocoj. Sonce je jedva zašlo za visokim gorovjem, in prozorno ozračje je še vse prepojeno z njegovimi rožnatimi žarki. Poleg klopi, pod drobnim listjem orjaške vrbe, vidimo skupino ljudi.

Tu se je na koncu tega krasnega dneva sešla gospoda starodavne palače, dočim vrhovni intendant, mojster Giacomo, nadzira slugo, ki prinašajo osvežil, in sloni kapitan dvorne straže, naš znanec Spadacappa, na svojem težkem meču ter gleda sliko, ki mu leži pred očmi.

Na klop sta sedli Primavera in Rosita. Deset korakov od klopi stoji Rafael Sanzio pred svojim stojalom ter nadaljuje sliko, ki jo je že zdavnaj pričel; kajti obe sestri, Primavera in Rosita, ga prekinjata vsak trenutek: zdaj mu pritečeta stiskati roke, zdaj gledat napredek njegovega dela.

Ob znožju Primavera se raduje otrok, star dobro leto dni: lme mu je Manfred, v spomin na plemenitega moža, čigar ime je prej nosila Primavera. To je sin Ragastensa in Beatrice. Z nepopisnim prizadevanjem kobaca mali do dveh možkih, ki sedita nekoliko dalje proč in se razgovarjata. Ta dva moža sta vitez de Ragastens, zdaj grof Alma in vladar montefortski, ter njegov prijatelj Macchiavelli.

sluga lisabonskega meščanstva, ki je samo uplivalo na delavce, da so sprejeli pogoje in se vrnilo k delu.

„Berliner Tagblatt“ poroča, da je v ruskem ministrstvu material za rešitev židovskega vprašanja na Ruskem že zbran in da pride zakon glede Židov že v oktobru tekočega leta v dumi na vrsto. Židovsko vprašanje na Ruskem je vsled razmer zelo zamotano in se že zdavnaj pričakuje zakonske uredbe.

V francoski zbornici je pri govoru poslanca Razimbauda naenkrat počil strel z galerije, ki se nabaja nad časniškarsko ložo. Poslanci so se smejali, ker so mislili, da je kdo ustrelil samo za šalo. Naenkrat pa je počil še drugi strel, ki je bil namenjen naravnost proti Briand. Bilo je vidno, da se je izvršil atentat. Krogla pa Brianda ni zadela, pač pa je bil ranjen direktor Mirman, ki se je kot član notranjega ministrstva tudi udeležil seje. Krogla ga je zadela v spodnji del noge. Nastalo je veliko razburjenje, seja je bila takoj zaključena. Človek, ki je streljal, je skušal z galerije pobegniti, pa je bil takoj prijet. Imenuje se Grizolme, in je bil preje pisar pri sodišču, pa je bil vsled slabomnosti odpuščen. Bil je že enkrat zaprt, ker je v San Sebastianu streljal na angleškega konzula. Tudi sedanjí njegov čin izhaja iz slabomnosti. Mirman je le lahko ranjen.

„Information“ piše o novem češkem namestniku grofu Thunu in o bodočnosti češkega deželneza in državnega zbora v tem smislu: Ker se ne sme žrtvovati parlament, ki nima trdnih tal pod seboj, ki si ne more dati sam nikakega programa in nobene vlade, se resno premišlja o tem, da se državni zbor razpusti. Ob enem z novimi volitvami za državni zbor, bi se vršile nove volitve za češki deželni zbor. Sodi se, da bi se dva nova zbora, katerih funkcija bi prenehala šele po letih, pokazala bolj zmožna, kakor dva parlamenta, ki se pripravljata na smrt in nista zmožna življenja. Program grofa Thuna torej ni doseči spravo na Češkem, ampak voditi volitve, kar bi mu omogočilo to, kar dobro pozna češke razmere. Šele po novih volitvah, bi odločilni krogi poskušali doseči večino, ki bi omogočila vladni režim in vladni kabinet.

DNEVNE VESTI.

Klerikalne mreže. Pred par leti so začeli naši klerikalci osrečevati kranjskega kmeta z ustanovitvijo konsumnih društev, pri katerih so kaplani in fajmoštri igrali vlogo spekulativ, naš kmet pa je plačeval, ko so ti konsumi propadli. Zdaj nekaj let sem so pričeli rogoviliti z združništvom, ustanovitvi Rajfaiznovke in gospodarske zadruge: Kranjska, Štajerska Koroška, za temi Istra in naposled Dalmacija: To je jedna velika mreža v katero love rimski ribiči svoj plen, ki ga bodo potem klerikalni spekulanti med seboj delili. Zdaj so začeli „Gospodarsko Zvezo“ razširjati na primorska mesta. V Pulju so ustanovili nekako podružnico ki že funkcionira. Menda bo ta odslej kupovala vole za mornarico in Opatijo. Pšenica klerikalcem neverjetno cvete, in lep bel kruh bodo ti rimski spekulanti še nekaj časa jedli, kar je pa glavno: napolnili si bodo tudi — globoke svoje žepe!

Kakšni ptiči so to? Po ljubljanskih vogalih so črno-rmeni lepaki, ki

vabijo za soboto zvečer na veselico v „Union“. Nikdo ne ve kdo prireja zabavo, nikdo ne ve za kaj gre čisti dobiček. Pozvedeli pa smo, da so neznanzi ptiči, ki prireajo zabavo klerikalni tobačni delavci! Torej pozor. Ciparji in cipe. Krakovski ciparji pripravljajo deputacijo, ki se bo šla klerikalnim poslancem zahvaliti za to, da so sprejeli v deželni zboru zakon, s katerim so odjedli ciparjem kruh.

Agitatorji „Kranjske šparkase“ na delu. „Kranjska šparkasa“ hoče z vsemi močmi izrabiti zadrego, v katero je prišel slovenski denarni zavod „Glavna posojilnica“ v Ljubljani. Najela je agitatorje, ki trobijo naokolu, da je denar varen samo pri njej, in pozivljajo vlagatelje, naj dvignejo denar iz slovenskih denarnih zavodov. Kaj je s predstojem konkurzom „Glavne posojilnice“, o katerem vedo agitatorji „Kranjske šparkase“ toliko povedati, ne vemo. Knjige so vsakomur na vpogled pri poslancu Višnjaku in dr. Oražmu. Prepričani smo, da gotovo najeti ljudje prizadete smo v prid „Kranjske šparkase“ begajo.

Gospod dr. Janko Hočevar — dajte nam pojasnila. Pred leti je hotela slavna pošta vpeljati za progo Novo mesto — Brežice, poštini avtomobil. Toda načrt se baje ni izpeljal radi tega, ker sta bila dva mostova v Kostanjevici preslaba. Načrt je torej padel v vodo. Kakor čujemo, se je poštna uprava sedaj na enkrat odločila za progo Novo mesto — Krško. Poštini avtomobil bi vozil na skrajnem koncu občine Cerklje in bi na ta način opustil najbolj prometne kraje, kakor: Cerklje, Krškovo, Catež in Brežice. Kdo je izdelal ta načrt ne vemo. Jasnó je le, da je hotel, najsiho kdor že hoče, iskati samo osebnih koristi, ne oziraje se tudi na želje drugih interesentov. Te dni je dobila občina Cerklje od neke višje oblasti dopis, naj bi dovolila za progo Novo mesto — Krško letni prispevek 600 kron Zares čudno! Čudno tembolj, ker vendar občina Cerklje ne bi imela od tega avtomobila nikakih koristi. Zato smo radovedni, kdo bi kaj takega dovolil. Vsa stvar je precej skrivnostna. Interesantno je namreč, kako je prišla poštna uprava sedaj naenkrat od tega, da hoče vpeljati poštini avtomobil za progo Novomesto — Krško, ko mora vendar vsakdo priznati, da to nima nikakega pomena, zlasti kdor pozna promet v Krškem in pa v Brežicah. Kako da bosta sedaj gori omenjena mostova naenkrat dovolj močna? Pri tej priliki se nam nehoté vsiljuje misel, da se je ta načrt najbrže porodil v glavi državnega poslanca gospoda dr. Hočevarja, ki stanuje v Krškem in išče le osebnih koristi. Prizadeti občani bodo še dobro vedeli, kako se je dr. Hočevar potegoval tudi za trasiranje železniške proge Brežice — Cerklje — Sv. Križ — Kostanjevica, skozi Krško, tako da bi opustil vse zgoraj omenjene kraje, a možakar je moral na železniškem shodu v Kostanjevici potem ta načrt preklicati. Če dr. Hočevar v resnici deluje za avtomobilno zvezo s Krškim, mu tega ne zamerimo. Seveda, vsak za sebe! Ampak on bi moral kot državni poslanec gledati na to, kje je večji promet in katera proga bi se bolj izplačala. Gospod dr. Janko Hočevar, — dajte nam tozadevno pojasnila. Prizadeti interesenti, zlasti pa Brežičanom in Kostanjevčanom pa svetujemo, naj se načrtom dr. Hočevarja odločno upro.

Klerikalna doslednost. Vsem je še v dobrem spominu, s kakšno ze-

lotsko gorečnostjo je obsodil svojčas „Slovenec“ kritik opereto „Jesenski manevar“ in s kakšno inkvizitorsko emfazo je stigmatiziral osobito znani kuplé v Lóblu za nemoralen. Tendence je bila jasna: klerikalni boykott nemoralni opereti. No, gospod s Kamna, si misli: „Quod non licet bovi, licet Jovi“ in gre kljub svarilnim kritičarskim glasovom nalašč v — opereto. Pri pogledu na Marosija, ki je v uniformo preoblečena dama, je sicer zlovoljno obrnil pogled v stran, a ravno na indeksu stoječi kuplé mu je tako očividno ugajal, da je globoko nagnjen iz lože prav pazljivo lovil besedo za besedo! Da, da, o tempera, o mores!

Slovensko deželno gledališče. Z včerajšnjo reprizo Kálmánove operete „Jesenski manevar“ smo bili malo zadovoljni. Nekaj solistov je stalo precej pod običajnim nivojem: tako n. pr. se je nekdo dosti trdo boril s prozo, nekdo drugi je bil manj zadovoljiv v pevskem delu svoje sicer majhne vloge, neka dama je mestoma distonovala. Orkester je bil škandalozen. Saloperija je praznovala cele orgije in delala zelo malo časti tako članom gledališkega orkestra kakor kapelniku g. Reiserju. Občudovanja vredna unčalanca g. kapelnika je šla celo tako daleč, da je dal izpustiti ves entr'act k tretjemu dejanju in tako dovolj pripomogel k še manjšemu uspehu včerajšnje predstave. Respektujemo sicer vse pravice vsakokratnega kapelnika, ali dovoliti ne moremo, da bi si usurpoval takšne privilegije, ki prav nič ne pripomorejo k umetniškemu renoméju posameznih predstav! — Ker se z včerajšnjo reprizo takorekó poslavljamo od te operete, se nam zdi primerno, da še enkrat reasumujemo splošni utis in čisto kratko ocenimo posamezne kreacije posameznih članov! — Splošni utis — v mislih imamo tu vseh dosedanjih šest uprizoritev te operete — je jako dober. V ensemblih ne pogrešamo potrebne živahnosti in agiliteti, solisti so povsem zadovoljivi, inscenacija za naše razmere jako krasna. — Riza gđ. Hadrbolečeve je prikupna; v igri je res v časih malo preveč rezervirana in mestoma ne ostane v konsonanci z orkestrom; g. Iličič je v petju vseskozi siguren in nas motijo v igri tuptam le premalo vojaške maniere, ker si je namreč težko misliti oficirja brez izdatne porcije energije; g. Povih se v splošnem drži v mejah dopustnosti, pridržuje si pa pravico, da jo prekorači, kadar so mu meje preozke; gđ. Thalerjeva je vedno prav srčkan Marosij, obdarjen s potrebnim temperamentom v igri; njen glas doni sveže in prav zelo simpatično. Opozarjamo samo, da je Marosij pravzaprav vendarle vojak in ne samo zapeljivi ženski Don Juan v moški obleki. Ga. Iličičeva očara po naravni ljubeznivosti, g. Bukšek ugaja; partija je sicer pisana zanj previsoko; g. Verovšek ima priliko pokazati in razviti vso imponujočo silo svojega organa. — Tako nam je postala opereta kljub svoji eksotični muzikalni fakturi in kljub magyarskim rytmom zelo simpatična in težko nam bo, kadar bo odstavljena z repertoirja.

Slovensko deželno gledališče. V soboto se uprizori znamenita, prav posebno interesantna noviteta: Jeroma K. Jeroma dramatska legenda „Tuje“ iz angleških krogov Londona. V igri nastopa v osebi potnika v III. nadstropju „penzije“ sam Krist, sim-

bol ljubezni, vesti in plemenitosti. Pod njegovim blagim vplivom se značaj oseb izpreminja, kakor so označene na lepaku. Glavno ulogo tujca-potnika Krista igra g. režiser Nučič, ostale vloge ga. Danilova, gđ. Wintrova, gđ. Šetfilova, g. Bukšekova, g. Bohuslav, g. Skrbinek in drugi prvi solisti. (Predstava za nepar) — V nedeljo popoldne ob 3. pri znižanih cenah ljudska igra „Mati Skrb“ (za lože par), ki je imela pri premijeri najlepši uspeh. Ta igra je primerna tudi za dijaštvo in mladino; — zvečer ob 7. se poje zadnjič v sezoni Kálmánova vojaška opereta „Jesenski manevar“ (za par). — Prihodnji teden nova opereta „Baron Trenk“ in „Ločena žena“.

Slovensko gledališče v Mariboru. „Danes bomo tiči“, se imenuje velika burka, katera se uprizori dne 22. t. m. Igra je skozi in skozi polna humorja in kdor se hoče nasmejati, naj si jo ogleda. Glavne vloge igrajo najboljši komiki. Med vsakim odmorom igra orkester. Prihodnja predstava v nedeljo dne 5. svečana: „Robert in Bertram“.

Nujna prošnja! Krajni šolski sveti, ali ste že naročili: a) mladinski list „Zvonček“; b) list za šoli odraslo mladino „Naša Bodočnost“; c) list za starše „Domače ognjišče“; d) pedagoški list „Popotnik“; e) šolski list „Učiteljski Tovariš“? Ako ne, storite to takoj. Ako dohaja na vaše stroške v šolo kak drug list, zahtevajte, da se vrne takoj prva številka. Pri prvi seji krajnega šolskega sveta sklenite protokolarno, da se morajo v bodoče naročevati vse tiskovine in potrebščine pri firmah, ki slovensko mislečemu ljudstvu ne mečejo polen pod noge! Klerikalno učiteljstvo bo poizkušalo vthotapiti na šolo liste, ki navidez dobri, utrjujejo klerikalno politiko. Bodite čuječi! Kar ne izide v naših podjetjih, ima namen podpirati na ali oni način klerikalne farševske načrte. Tak material pa ne sme v — slovensko šolo. Krajni šolski sveti, zavedajte se, da plačujete šolske potrebščine vi in da ste odgovorni za — izdani denar. Še enkrat: proč z vsem, kar podpira direktno ali indirektno klerikalne brezdomovinske načrte!

Znanstveni odsek Matice Slovenske bo imel sejo v ponedeljek, dne 23. januarja ob 6. uri zvečer. Na dnevnem redu bo razgovor o pripravah za Jugoslovansko Enciklopedijo. P. n. gg. člani oz. sotrudniki naj blagovolijo do tedaj pripraviti svoja poročila.

Internacionalna razstava za potovanje in promet tujcev se vrši letos v Berlinu od 1. aprila do 20. junija. Obsegala bo sledeče oddelke: Deželne razstave nemške in drugih držav, kolektivne razstave društev za promet tujcev: Razstave mest in kopališč. Zgodovinsko razstavo potovanja in prometa. Potovalna literatura. Skupina za fotografije in optične aparate. Prometna industrija. Potovalna oprava. Skiopitične slike in kinematografične predstave iz vseh dežel v treh velikih dvoranah vsak dan od 4. do 8. ure zvečer. Zastopani bodo vsi kraji sveta.

III. redni občni zbor telovadnega društva „Sokol II.“ v Ljubljani, se vrši v nedeljo 22. januarja 1911, ob 9. uri popoldne v gostilni br. Frana Kavčiča na Privozu. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnikov. 3. Poročilo načelnikov. 4. Poročilo blagajnikov. 5. Poročilo pregledovalcev računov. 6. Volitve odbora: a) staroste, b) podstaroste, c) načelnika, d) 6 od-

bornikov in 3 namestnikov, e) 2 pregledovalcev računov in 1 namestnika, f) delegatov za župni občni zbor. 7. Slučajnosti. Kobilni udeležbi vjudno vabi odbor.

Občni zbor „Splošnega slovenskega društva“ se vrši v nedeljo dne 29. t. m. v društvenih prostorih, Rimska cesta 9. Dnevni red: Pozdrav predsednice, poročila tajnice, blagajnice in knjižničarke. Slučajnosti. Volitev odbora.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug javlja, da se vrši občni zbor zveze jutri, v soboto dne 21. t. m. v restavracijski dvorani „Narodnega Doma“ v Ljubljani, ker se je morala dvorana „Mestnega doma“, kjer je bilo zborovanje najprej sklicano, prepuštili v neke vojaške naborne namene.

Prostovoljno gasilno društvo v Škofji Loki vabi najljubše na „Plesni venček“, ki ga priredi v nedeljo, 22. januarja 1911, v prostorih „pri Kroni“. Med počitkom srečolov. Pri plesu svira godba c. in kr. pešpolka štev. 17 iz Celovca. Čisti dohodek se porabi za poplačilo gasilskega doma. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nesreča. 46 letna mlinarja soproga Marija Filipič iz Horjula je te dni mazala mlinska kolesa in osi. Pri tem pa jo je po njeni lastni neprevidnosti zgrabil en zob in jo na desni roki težko poškodoval.

Uporni pijanci. Pred kratkim je prišel neki 37 letni delavec iz Gorenjskega že precej pijan v neko špece-rijsko trgovino na Dunajski cesti in zahteval žganja. Ker mu ga niso hoteli dati, je prišel na cesti tako razgrajati, da ga je stražnik le z veliko težavo aretirjal in odvedel v zapor. — Predvčerajšnjem je našel stražnik na Emonski cesti nekega 16 letnega popolnoma pijanega brusača, že priznana alkoholičnika. Ko ga je stražnik prebudil in hotel spremiti do doma, ga je brusač toliko časa zmerjal in zbadal, da je bil stražnik primoran napovedati aretacija in ga odpeljati v zapor.

Nevarni pes. Včeraj je ušel nekemu mesarju na Sv. Petra cesti močan pes, ki je raztrgal verigo in nato pobegnil na ulico, kjer je nekega mimoidočega 8 letnega dečka ugriznil v desno zgornje stegno. Rana je velika in precej nevarna. Policija je odredila takojšnjo živnozdravniško preiskavo psa.

Iz Trsta.

(Od našega rednega poročevalca)

Trst, 19. januarja.

Obesil se je v tukajšnjem zaporu na policijski direkciji sinoči okoli 6 i po uri neki Franc Schneider, 37let star, pristojen v Beljak, ki so ga pripravili radi prepovedanega povratka v Trst. Stražnik je čul neko stokanje, in ko je odprl vrata v celico, je našel Schneiderja, visečega na omrežju, ki se nahaja nad vrati. Z dveh robcev si je napravil zanjiko in se nanjo obesil. Poskusili so takoj z umetnim dihanjem pripraviti ga zopet k življenju, in res se jim je posrečilo in to tako dobro, da ga niti v bolnico niso hoteli sprejeti. Ko so ga na to odvedli v zapore v ulici Tigor, je na velikem trgu pričel tako razgrajati, da so ga morali z vozom odvesti.

Socijalno-demokratskih železniških delavcev II. krajevna skupina v Trstu se je spria s

„Ali veste, dragi prijatelj,“ je dejal Macchiavelli, zaključujoč nedvomno prejšnji razgovor, „da ste vi pravcata natorna sila! ...“

„O tem ne dvomim,“ se je zasmejal Ragastens šaljivo.

„Strašen udarec ste zadali papeštvu,“ je nadaljeval Machiavelli, zavijaje svojo misel dalje. „Sicer pa stari svet poka in se ruši na vseh koncih in krajih ... Borgijem bije zadnja ura. Lukrecija se je zatekla v Ferraro, kjer se skuša omožiti z ubogim vojvodo ter v utešenje svojega gneva zapravlja milijone, ki jih je v bivših časih naropala pri Rimljanih ... Cezar se klaverno vojskuje v oddaljenih provincijah in počasi umira od vaše rane, ki se mu odpira ob najmanjšem naporu ... Umetnosti, filozofija in vede se obujajo k novemu življenju. Človek bi dejal, da si ves svet oddihava in se rodi na novo ... Da, to je zdaj pravcat prepoved ...“

Ragastens ga je bil nehal poslušati: smehljaj se je Primaveri ter opazoval napore svojega sinčka, ki je lezel proti njemu ...

„Da,“ je ponovil Machiavelli, „to je zdaj doba preporoda ...“

Ta hip je mali Manfred dospel do svojega očeta ter se z zmagovalnim krikom oklenil njegovega kolena; Ragastens ga je prijel, dvignil ga visoko in zamrmral v materinski francosčini;

„Renaissance! ...“

Machiavelli, kakor da je ta beseda označila njegovo misel po globini in po širini, se je nasmešnil mični sliki, ki jo je gledal pred seboj: Rosa in Beatrice v objemu. Rafael Sanzio ljubčeno sklonjen nad svojim platnom, Ragastens pa, kako dviga sinka na svojih rokah, kakor v krasni gesti zmagovaljva.

In važno je ponovil:

„Rinascimento! ...“

Konec.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetek.

Naglo kakor blisk ga je Imperija ujela za roko, stisnila jo z divjo silo, potegnila jo do svojih ust in ugriznila ... Bodało je padlo na tla ... Se tisti hip ga je pobrala in ga zasadila do ročaja Ivanu Davili v prsi ...

Zrušil se je kakor gruda, ne da bi le zaječal, in je obležal ob znožju velike slike, ki se je blestela v svojem zlategem okviru! ...

Imperija je od groze izbulila oči, pogledala krvavo truplo in se pričela počasi umikati proti vratim.

V tem trenutku pa se je nekdo dotaknil njene nage rame.

Kurtizana se je splašila in obrnila, vsa brezumna in že pripravljena na nov umor. Zagledala je blede obraz, ki se je pačil v grdem smehljaju.

IV.

Zaroka.

Naslednji dan, okrog devete ure zvečer, je bila doževska palača krasno razsvetljena. Njena težka in stroga masa se je zdela zategadaj bolj lahka in vesela, in luč ki je igrala na nji od vseh strani, ji je dajala čudno vztočen značaj.

Vse Benetke so bile na ulici; viharne množice so se gnetle okrog velike stavbe, in vsi kanali okolice so bili tako polni gondol, da so neprestano zadevale druga ob drugo. In ta množica ni prepevala kakor sinoči; vrvela je v zamolkem šumu, in včasih je nenadoma zavalovala kakor morje ob uri nevihte; ne da bi bil mogel opazovalec videti globoke vzroke tega njenega gibanja.

V palači, ob vhodu v ogromne in bogate sprejemne dvorane, vrhu velikih stopnic, je stal dož Kandiano sam, v vojaški opravi, ter sprejemal pozdrave vsega patricijstva Benetek in njihove okolice, ki je bilo prihitelo k slovesni ceremoniji.

Poleg njega je dogaresa Silvija, bledega lica, vse poteze polne neodoljivega dostojanstva, z nemirnim smehljajem spreje-

mala častitke povabljenec, in zdelo se je, kakor da bi njen pogled skušal razbrati v globini duš teh ljudi skrivnost njihovih misli — skrivnost sreče Silvijinega sinu ... ali morda tudi skrivnost njegove nesreče!

Med prvimi gosti je prišel Bembo, z besedami:

— Za dan poroke sem zložil imenitno prigodnico, ki bi ugajala samemu Ariostu*). Ljubosumen bo nanjo!

In čudno je bilo gledati goste v veliki ceremonijalni obleki, ne z lahkim paradnim, nego s težkim bojnim mečem ob boku. Pod atlasnimi jopiči so porajžavale verižne srajce, in v smehljaju dām se je skrivala pritažena groza.

Kaj se je godilo? ...

Kako so se mogli sluhi o ljudskem upor u družiti s tem slavjem zaroke?

Kdor je bil raztrošil govorice, ki so blodile med množico, kakor blodi veter po goščavi, da nihče ne vé, odkod in kam? ...

Leonora in Roland sta sedela drug poleg drugega v veliki dvorani, okrašeni s freskami neprecenljive vrednosti, ter se blaženo smehljala.

Važno sta ozdravljavala velikašme, ki so se jima prihajali poklanjat.

Dandolo, plemeniti Dandolo, potomec tistega doža, ki je prvi popisal beneško zgodovino, se je držal v bližini svoje hčere, in tudi v njegovih očeh je odseval isti molčeči nepokoj, ki je pretresal vso povabljeno množico.

Roland je podajal novodošlecem roko ter z ganjenim glasom govoril zahvale, v katerih se je izražala njegova sreča izza blaženega nemira, ki ga je stiskal za grlo. In zdelo se je, da se njegov pogled izgublja v daljo ter gleda reči, ki jih ne vidi nihče razen njega.

V prekrasnih slikah so se ta hip vršili pred njegovo dušo prizori njegovega detinstva in mladeniških let.

* Pesnik Ariosto je tiste čase zelo slovel. A kardinal Bembo — navaden pisac, ob času začetka naše povesti napol abati, napol pesnik, je zapustil več precej zanimivih ljubavnih pisem, pred vsem deset pisem Lukreciji Borzia, in kopico neslanih pesmotvorov.

(Dalje.)

svojo centralo, ker ta ni hotela priznati izvolitve njenega predsednika Zupaniča in ker je izključila iz skupine ozir. iz njenega odbora 4 sodruge, vsled česar so vsi udje te skupine nehali plačevati svoje mesečne prispevke. K sinočnjemu javnemu zborovanju železniških delavcev te skupine, ki se je vršila v ulici Boschetto v delavskem domu, je prišel njih sodrug in voditelj Weigel iz Dunaja od centrale, kateremu so zbrani delavci — bilo jih je okoli 400 — v precej ostrih besedah povedali svoje mnenje in kritizirali nemarnost centrale, ki se več mesecev za to krajevno skupino absolutno ni nič brigala. Posledica te brezbriznosti je bila, da je precej "sodrugov" presopilo v N. D. O., kar je samo z veseljem za pozdraviti že ozirnom na to, da se ne poizgube v brez-narodnosti. Napadali so tudi jako ostro Kopača, tajnika za južne provincije, ki se je sicer s precejšnjim sofizmom branil, ne da bi se mu bilo posrečilo pre-pričati svojih tovarišev o nasprotnem tega, kar so mu očitali. Pač ni vse zlato, kar se sveti v socialni demo-kraciji.

Vlak je povozil blizu Opčin večeraj popoldne okoli 4^{1/2}, sedem-najstletno Frančiško Kralj iz Trebičev. Deklica je ravno nesla butaro drv na glavi in hotela čez progo, ko je pri-sopihal osební vlak izza ovinka. Stro-jevodja je takoj poskusil vstaviti vlak, toda ker je znašala razdalja med njim in nesrečno deklíco le par korakov, je bil njegov trud brezuspešen, in stroj je ptegom, ko jo je podrl, vlekel še kakih 100 korakov daleč. Deklica je bila popolnoma razmesarjena in telo se je deloma držalo še stroja. Ostan-ke so prenesli v mrtvašnico.

Vlom v blagajno. Včeraj zjutraj, ko so prišli uradniki od "Società dagli Amici dell' infanzia" v svoj urad v V. S. Nicolo št. 4, v II. nadstropju, so opazili, da se je ponoči vlomilo v njih blagajno. Ta je bila s svedrom navrtana, in kos odlomljenega svedra, kakor tudi ročaj od dleta so še našli na tleh. Toda vlomilci so imeli smolo. V blagajni ni bilo drugega, nego uradni spisi in 16 K gotovine, in še teh niso opazili. Razun tega so se morali vlo- milci tudi raniti na rokah, ker so bili na blagajni znaki krvi; navrtana luknja je bila preozka. Da so vlomilci znali, da dá to društvo vsak denar, ki ga dobi, takoj v banko, bi si bili gotovo prihranili ta trud. Delati so pa morali jako previdno po noči, ker jih nihče ni čul.

Iz Tolstega vrha na Ko-roškem. V gostilni Tolstovrške sla-tine pri Guštanju priredi v nedeljo 22. t. m. podružnica C. M. D. veliko veselico. Na vspeh je gledališka predstava, slav. govor, petje, tambura-nje in prosta zabava. Začetek ob 2. uri popoldne. Pridejo pevci iz Slov. Gradca in tamburaši iz Pre-valj. Vabimo vse narodno čuteče Slovence, da se v obilnem številu u-deležijo te veselice. — Ker je Tolsto-vrška slatina le 20 minut od postaje Guštanj in ker je želez. zveza zelo u-godna, naj se udeležijo veselice Slo- venci tudi iz oddaljenih krajev. Do-slej so prijavili prihod iz Celovca, Ve-likovca, Pliberka, Prevalj, Guštanja, Spod. Dravograda in iz Slov. Gradca se pripelje 25 do 30 oseb na saneh. — Prihitite torej 22. t. m. vsi v go-stilno Tolstovrške slatine na sloven-sko narodno veselico. — Isti dan se otvori tudi knjižnica Prosvete.

Razne vesti.

* **Znani profesor Friedjung**, ki ga je pred letom postavil pred dunaj-sko poroto prof. Masaryk na laž, prazu-nuje pravkar svojo šestdesetletnico. Nemški listi ga v dolgih člankih pro-slavljajo. Tega seveda ne pišejo, kako nesmrtno se je Friedjung blamiral pred dunajskim sodiščem.

* **Pametno društvo**. Več uglednih belgrajskih dam je ustanovilo društvo, katerega članice ne bodo v prihodnje nosile in kupovale ne dragocenega na- kitja ne dragih oblik in klobukov.

* **Ta presneta draginja!** Vsak za- hteva v sedanji hudi draginji zvišanje plače. Za delavci, uradniki, duhovni itd. je zdaj prišel tudi cesar Viljem in pravi, da ima premalo plače. Že lani je tako dejal in lani so mu zvišali plačo za tri milijone mark. Letos pa pravi, da še vedno ne more izhajati in zahteva še dva milijona. Če mu bo parlament dal še ta dva milijona, po- tem upajmo, da bo vsaj eno leto dal mir. Sicer bi pa menda tudi s prejšnjo plačo lahko izhajal Viljem — saj mo- ra masikdo z mnogo manjšo ...

* **Tatvina las.** V neko lasuljarsko trgovino v Frankfurtu na Meni so ta- tovi 14. t. m. vlomili in odnesli za 40.000 mark las. Pobegnili so v Pariz, kjer upajo lase prodati.

* **Zakaj Čehi napredujejo.** L. 1910. je na Češkem, Moravskem in v Šle- ziji prešlo 17 veleposestev iz nemških rok v češke, narobe samo 3 velepo- sestva. Nemci so s tem izgubili na

posestvu 11.000 hektarjev. — Pa se naj še kdo čudi, da Čehi napredujejo!

* **Oslajena reka.** Pri Draždanu se je na reki Labi razbila velika ladja, na kateri so vozili sladkor. Ladja se je potopila in ves sladkor se je v vo- di raztopil. Rešili ga niso prav nič. Bilo ga je za četrť milijona kron.

* **Gimnazijec anarhist in mo- rlic.** V Neapolu je 18 letni gimna- zijec Conza med podukom ustrelil profesorja Giagnija, ki ga je nekaj po- karal. Ko so morila zaprlj je dejal, da ni mogel drugače ravnati, ker je anarhist.

* **Velik mraz** imamo ne samo mi, temveč tudi po drugih krajih. Povsod je huda zima. Celo papež je dobil "giht" v noge, kakor poročajo časopisi, in ne more nikogar sprejeti. Še tisti ne morejo z njim govoriti, ki mu prinesejo kaj denarja. Denar mo- rajo oddati kar v predsobi tajniku.

* **Kaj so prejeli najboljši avia- tiki l. 1910?** Prejeli so sledeče na- grade: Paulhan 350.000 frankov. La- tham 289.000 fr. Morane 290.000 fr. Uhlte 257.000 fr. Leblanc 174.000 fr. Cattaneo 156.000 fr. Chavez 156.000 fr. Dickson 131.000 fr. Wymallen 100.000 fr. Sopnath 100.000 fr. Routier 92.000 fr. Jef. mov 89.000 fr. Legagneux 89.000 fr. Van den Born 88.000 fr. Brookins 82.000 fr. Aubrun 78.000 fr. Moisant 67.000 fr. Hoxey 65.000 fr. Christiaens 60.000 fr. Jullerot 12.000 fr. To so nagrade, ki so bile razpisane za tekme. Nagrade, ki so se razdelile le pri raznih poletih tu niso navedene, dasi tudi te obnašajo velike svote. Za pri- hodnje leto razpisuje francosko vojno ministrstvo 1200.000 fr. za razne na- grade.

* **Lisabona brez luči.** Dne 14. t. m. so delavci v lisabonskih plinarnah začeli stavkati. Glavno mesto portu- galsko je vsled tega deloma brez luči.

* **Iz Jasne Poljane.** Ruski listi pišejo, da bo Tolstega Jasna Poljana razparcelirana in razprodana tamkaj- šnjim kmetom. Dediči Tolstega bi za posestvo radi dobili dva milijona rubljev. Parcelacijo bo izpeljala „Kme- čka banka“.

* **Koliko pišejo ljudje na leto pisem?** Rus piše na leto po 4 pisma, Bolgar po 5, Rumun po 8, Spanec in Lah po 11, Japonec po 15, Francoz po 23, Avstrijec po 39 in Danec po 42 pisem. Največkrat piše Anglež — namreč po 75 krat, najmanj pa Turek — samo enkrat na leto.

* **Novi mecen.** Dr. Horace Landau je zapustil svoto 350.000 K akademiji znanosti na Dunaju v znanstvene na- mene. — V Kijevu na Ruskem je za- pustil 48 letni advokat M. Kožuchowski celo svoje imetje 300.000 K za poljske šole v Varšavski guberniji. Ako bi tam poljski jezik izločili iz šol, dobi ta denar krakovska akademija.

* **Najlepši valček.** Časopis „Woche“ je razpisal nagrado za najlepši valček. Konkuriralo je 4200 valčkov — kako velika je produkcija na tem polju! — prvo ceno je dobil kapelnik Siegfried Elsnar (3000 mark) drugo je dobila Fay-Forsterova na Dunaju (2000 mark) tretjo Filip Gretscher iz Štetina (1000 mark). Tako drago so plačani dobri valčki, ki jih tako ljubi naš razvajeni plesalni svet.

* **Zanimiva pisma.** Profesor dr. Birkenmayer je našel v univerzitetni knjižnici v Upsali in v državnem ar- hivu v Stockholmu doslej neznana pisma slavnega zvezdarja Kopernika. Med njimi je pismo iz l. 1516, naslov- ljeno poljskemu kralju Sigmundu; ob- sega težke obtožbe nemškega viteškega reda in nemških križarskih vojsk. Ce je ta dopis v resnici pravi, bo za vedno dokazal, da Kopernik ni bil Slovan le po rodu temveč tudi po duhu in miš- ljenju.

* **Časopisje Slovakov.** Preteklo leto so imeli Slovaki 34 časopisov, namreč 18 političnih, 10 verskih in 6 revij. Poleg tega je vlada vzdrževala 7 „patriotičnih“ (t. j. madjaronskih) časopisov. Ker sta si češki in slovaški jezik zelo sorodna, so dostopni Slo- vakom tudi češki časopisi. Lansko leto je pošta ekspedirala 1.800.000 čeških in 5.600.000 slovaških listov na Slo- vaško, in tako so v tem oziru Slovaki lani prekosili celo Rumune, ki jih je več in so gospodarsko in kulturno bolj močni. Ta napredek je pri Slovaki- prav razveseljiv.

* **Usodna pomota.** Trije turški častniki so vdrlj v Carigradu v vilo nekega bogatega bankirja, ker so mislili, da je javna hiša. Vrata jih je sicer opozoril na pomoto, pa častniki se niso za to brigali in so tiščali na- prej. Vnel se je boj med njimi in vratarjem, ki je jel streljati in je ene- ga častnika ustrelil. Ostala dva sta zbežala.

* **Tarifa za napitnino.** To novost bodo vpeljali v Berlinu. Tarifo razgla- šajo tujski listi. Po tej tarifi bo treba plačati v hotelih pri računih do 30 mark 20 odstotkov napitnine. Napitnina se pa potem razdeli med različne us- lužbenice. V restavracijah dobi natakar 10 odstotkov, v kavnarnah plačilni na-

takar 10 odstotkov, oni ki streže pa tudi kako malo napitnino. — Tarifo za napitnino so za tučje natisnili v nemškem, angleškem in ruskem jeziku.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 18. januarja. Vsled pravo- slavnega praznika se danes ni vršila plenarna seja državnega zbora, zbo- roval je le bančni odsek, kjer je av- strijski finančni minister dr. Robert Maier razpravljaj o novi bančni pred- logi in pozivljaj poslance, naj jo ko- likor mogoče hitro rešijo. Dr. Kramar je povdarjal, da se v Avstriji izvršuje že celih 20 let regulacija. Izjavil je, da se je v resnici izkazala za dobro, da pa bo vseeno glasoval proti klav- zuli o izplačilih v gotovini, to pa ne iz političnih, ampak stvarnih razlogov. Zahteval je, da bodo tudi Čehi zastop- ani v upravnem svetu avstro-ogrske banke. Češki radikalec Choc se je iz- razil solidarnim z zahtevo dr. Kramarja. Socijalni demokrat poslanec Ellen- bogen je izjavil, da so Čehi popol- noma upravičeni zahtevati, da sede tudi njih zaupniki v upravnem svetu avstro-ogrske banke. Govoril je tudi bivši finančni minister vitez Biljinski, ki se je sicer izjavil za zahtevo Čehov, a povdarjal, da Čehi tega ne smejo smatrati kot nekaj politikum.

Slovanska Enota.

Dunaj, 19. januarja. Na podlagi sklepa češkega enotnega kluba, po katerem se ima popolnoma reformirati „Slovanska Enota“, so se vršili danes razgovori med češkimi poslanci in Jugoslovani. Na obeh straneh je opa- žati resno voljo po reorganizaciji „Slo- vanske Enote“, ki je nujno potrebna. Popoldne so se vršila posvetovanja med Čehi in obema jugoslovanskima kluboma glede sestave novega statuta.

Rusini in nova vlada.

Dunaj, 19. januarja. Včeraj se je vršila seja rusinskega kluba, na kateri je bil soglasno sprejet komunike, ki povdarja, da Rusini vsled sestave no- vega kabineta ne občutijo nikake po- trebe, da spremene svoje stališče na- pram vladi. Komunike naglašja, da so se razmere pod sedanjim gališkim ce- sarskim namestnikom še mnogo po- slabšale. Razmere na lvovskem vse- učilišču so že naravnost neznosne, a vendar se ničesar ne stori za njih zboljšanje. Poslanci nikakor ne odo- bravajo institucije gališkega ministra rojaka in odločno protestirajo proti temu, da bi poljski minister krajan zastopal tudi interese Rusinov.

Vprašanje glede novih cest.

Dunaj, 19. januarja. Vodstvo Poljske ljudske stranke je izjavilo, da se nikakor ne zadovoljuje z vladno iz- javo glede gradnje vodnih cest na Gališkem. Stranka še vedno odločno stoji na stališču, da se mora izvesti načrt iz l. 1901.

Posojilo mesta Prage.

Praga, 19. januarja. Praški ob- činski svet je sklenil, da najame pri češki deželni banki poldrugi milijon kron investicijskega posojila.

Grof Thun.

Praga, 10. januarja. Novoimeno- vani češki cesar. namestnik, grof Thun pride jutri v Prago in prevzame takoj posle cesarskega namestništva.

Češki radikanci proti drju. Kramarju.

Praga, 19. januarja. Organ čeških radikalcov „Češke Slovo“, strahovito napada dr. Kramarja in mu očita, da se je za hrbtom češkega enotnega kluba pogajal z ministrskim predse- dnikom baronom Bienertom. „Češke Slovo“ povdarja, da ga mora klub radi tega poklicati na odgovor.

Statistična komisija.

Dunaj, 19. januarja. Imenovanje predsednika statistične komisije, ki je postalo vsled vstopa dr. Maierja v kabinet izpraznjeno, še ni določeno. Najbrže pa postane predsednik kak Nemec. V poštev prideta sekcijski šef Mataja in vseučiliški profesor v Gradcu dr. Mischler. Kandidatura Čeha Ziko- vkega je vsled odpora Nemcev propa- dla.

Katoliški diljakl proti škofu Naglu.

Dunaj, 19. januarja. Krščansko-so- cijalni in klerikalni vseučilišniki so danes imali zborovanje, na katerem so energično protestirali proti najnovej- šim odlokom dunajskega pomožnega škofa drja Nagla. Dr. Nagl je namreč izdal odlok, da mora o vsa katoliška vseučiliška društva predložiti svoja pravila ordinarijatu v pregled, nova društva pa dobiti dovoljenje od kon- sistotorija. Na shodu je bila sprejeta re- solucija v kateri klerikalno dijaštvo

odločno protestira proti vmešavanju konsistorija v dijaška društva.

Preganjanje Slovakom na Ogrskem.

Budimpešta, 19. januarja. Slo- vaški žurnalst Ivan Galo, ki je svoje- časno v slovaškem listu „Slovenski Tyždennik“ priobčil članek, v katerem je napadel škofa Parvyja, je bil danes obsojen na 5 tednov težke ječe in 1500 kron glob.

Potovanja kralja Petra.

Belgrad, 19. januarja. Načrt po- tovanja kralja Petra je sedaj definitiv- no določen. Kralj se odpelje dne 13. februarja t. l. preko Reke in Št. Pe- tra v Benetke, odtod pa v Rim, kjer ostane pet dni gost kralja Viktorja Emanuela. Ker je na Francoskem me- seca februarja in marca navadno jako deževno vreme, ne odide kralj iz Rima v Pariz, kakor je bilo poprej določeno, ampak šele meseca maja, ko pride v Pariz tudi angleški kralj Jurij V.

Obsodba japonskih anarhistov.

Tokio, 19. januarja. Izmed 26 anarhistov, ki so bili obtoženi, da so hoteli vprizoriti svoje dni atentat na japonskega cesarja, je bilo včeraj 24 obsojenih na smrt, dva pa na 9 ozi- roma 11 let. Ko je bila na to raz- sodba razglašena, je vstal glavni obto- ženec dr. Kotoku in zaklical: „Živela anarhija!“ Vsi obsojenci so vzeli sodbo smehljuje na znanje. Soproga drja. Kotokuja, ki je tudi obsojen na smrt, je svojega soproga v dvorani objela in isto tako zaklicala: „Živela anar- hija!“

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učitejska tiskarna“, Ljubljana.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Mali oglasi.

Jako dober pianino se ceno proda na vogalu Sv. Petra ceste, vhod Radekega cesja št. 2, I. nadstr. 39

Češko briketi in kosovni premog, naj- boljše in najcenejše kurivo za peči, podkurilna drva nepotrebna, (navodilo zastoni), priporoča po najnižji ceni Češko skladišče premoga, Nova ulica št. 3. 450

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,
Trevisan, ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carduci,
Stanič, ulica Molinpiccolo,
Sekovar, Vojaški trg,
Hrast, Poštni trg,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Geršina, Rojan,
Raunacher, Can-pomarzio,
Bruna, S. S. Marliri,
Ercigoj, ulica Masimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica del Istra,
Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sete Fontane,
Gramaticopiuolo, ul. Bariera,
Spöder, ulica Bariera,
Lavrenčič, Vojaški trg.
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Baje, ulica Gepa,
Luzatto, ulica Aquedotto,
Segulin, ulica Judustria,
Železnik, Sv. Ivan,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Hreščak, ulica Belvedere.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamenje
priporočujemo kot priznana najboljši pridelatek za kavo!

„JUTRO“
Je najcenejši in tudi najboljše informiran slovenski dnevnik.

Nekaj izborno ohranjenih
automobilov
vseh velikosti se ceno proda.
Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za po-
pravo avtomobilov in trgovina
Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,
Santergasse 13.

? I ?
 I K O
 ? O ?

Najboljša ura
 sedanjosti:
 zlata, srebrna, tula,
 nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

? I ?
 I K O
 ? O ?

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

!! Lastna tovarna ur v Svitl. !!

? I ?
 I K O
 ? O ?

Tovarniška var-
 stvena znamka:
 „IKO“

? I ?
 I K O
 ? O ?

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“
Dunajska cesta št. 29

se priporoča posetnikom Ljubljane kot najbolj ugodno prenočišče v neposredni bližini kolodvora. Restavracija je moderno urejena.

Mir in točnost zajamčena.

Za obilen poset se priporoča

Štefan Bergant
lastnik.

Enonadstropna HIŠA

(nasproti pekarije) s šestimi sobami se

proda

v Rožni dolini št. 217 pri Ljubljani.

Vi prihranite denar!
Automatični namizni prižigalnik (poraben tudi kot žepni prižigalnik)

Lepo darilo! K 3.80 Lepo darilo!

Jos. Schunder tehnična pisarna Dunaj XIII., Hütteldorferstrasse 237/V.

Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po pošti s povzetjem. — P. n. restavraciji in kavarni. Izjemne cene.

SMITH-BROS samopisnica ima dvobarvni trak;

Mehanizem kar najtrpežnejši
In najmodernejšo opremo;
Tipkino dvigalo teče na 15 kroglih,
Hitrost pisave je raditega neomejena.

Barvni trak se avtomatično premeni, tudi Razne poboljške ima ta stroj, med temi Originalno vpeljavo papirja, tako da je Sploh cel sestav stroja nedosežen.

SAMOPISNICA Smith-Bros je izdelek Amerikanske industrije ter vrhunec Moderne tehnike na tem polju, O katerem se lahko trdi, da se rad Ponareja, pač pa nikdar ne doseže In najsí bodo tudi najstarejši sistemi. Stroj sam je in ostane najpopolnejši: Nadkriljuje v kakovosti In trpežnosti vse ostale. Ceniki se vpošiljajo na zahtevo, Ali se stroj razkaže brezplačno.

Prvo darilo! Pri strojeopisnem svetovnem rekordu na Dunaju v oktobru 1910.

THE REX & Co.,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 7
Telefon št. 38.

Zaloga vseh drugih pisarničnih potrebščin. Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Število naročnikov za
Planinšekovo praženo kavo
narašča od dne do dne.
Nad tisoče gospodinj jo kupuje.

Velecenjena gospa!
Ne opustite je tudi Vi v Vašem gospodinjstvu vpeljati!

Planinšekova pražena kava ne potrebuje nikakih priporočil, kdor je kupi enkrat, jo zahteva vedno! — Dobi se le v pražarni: vogal Dunajske ceste in Sodnijske ulice in v specerijski trgovini: Dunajska c. 6.

Zaradi inventure izredno znižane cene.

Raglan	za dame preje K 40—	sedaj K 12—
Gledališka mantila	„ „ „ 40—	„ „ 12—
Paletot	„ „ „ 60—	„ „ 16—
Pelerina	„ „ „ 15—	„ „ 8—
Kratki kožuhi	„ „ „ 60—	„ „ 30—
Zimska ali sportna suknja	„ „ „ 40—	„ „ 18—
Obleka	„ „ „ 40—	„ „ 16—

Otročje obleke pod vsako ceno!
Angleško skladišče oblek O. Bernatovič.
Ljubljana, Mestni trg 5.

PURANI

so naprodaj na Tržaški cesti št. 51.

„Mayola“
Chevreaux-svetla-krema
za čevlje vseh vrst usnja!

Mayola je voščeno-oljnata krema; Mayola se vsled tega nikdar ne vsuši; Mayola se sveti takoj brez truda; Mayola konservira vsako usnje; Mayola ga naredi nepremočljivega; Mayola svetlobo drži dolgo; Mayola je zajamčeno prosta kislin; Mayola omešča najtrše usnje in ga ohrani mehkega; Mayola je najcenejša krema; Mayola se namaže nalahko na čevlji, se z mehko krtačo krtači in z volneno čunjo odrgne. Vspeh Vas iznenadi;

Mayola se dobiva vsaki trgovini; Mayola je varstveno zavarovana; Mayola se izdeluje edino v kemični tovarni

Rudolf Majer, kemik
Asch (Česko).

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:
FRANC FUCHS
Dunaj XIII/3, Hütteldorferstrasse 135.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta št. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čerkovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Telefon št. 185 interurban.

Eskomptuje trgovske menice.

Ustanovljena leta 1882.

Denarni promet v letu 1910
K 100,000.000—

Ustanovljena leta 1882.

Upravno premoženje v letu 1910
K 20,500.000—

Stanje hranilnih vlog d v a j s e t milijonov kron

račun pri vsaki poštni hranilnici št. 828.406, pri ogleški poštni hranilnici št. 18.864.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani
Prešernova ulica št. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinsate in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Najnižje cene! Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

TURK in BRATA ROJINA.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Stritarjeva ulica št. 2.

Del. glavnica: K 5,000.000. Rez. fond: K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.